

Liselere Geçiş Sınavı (LGS) Sorularının Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerle Örtüşme Düzeyi: Türkçe Ders Kitapları Örneği

Zekerya Batur¹ Hakan İnce²

Makale Bilgisi

DOI:
10.29329/jirte.2021.342.3

Makale Geçmişi:

Alındı: 21/02/2021
Düzeltilme: 12/03/2021
Kabul: 19/04/2021

Tür: Araştırma

Anahtar Sözcükler

Türkçe,
LGS,
Etkinlik

Özet

Bu çalışmanın amacı, Liselere Giriş Sınavı'nda çıkan Türkçe sorularının Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerle örtüşme durumlarını incelemektir. Çalışmada 5. sınıf Anıttepe Yayınları, 6. sınıf Ekoyay Yayınları, 7 ve 8. sınıf MEB Yayınları'na ait Türkçe ders kitapları ile 2018, 2019, 2020 LGS Türkçe soruları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeli kullanılmıştır. Veri toplamak için literatür taraması yapılmıştır. Sınav soruları 5 Türkçe öğretmeni tarafından tek tek değerlendirilmiş, soruların Türkçe Öğretim Programı'ndaki hangi kazanımları içerdiği ve bu soruların içerdiği kazanımların Türkçe ders kitaplarında kaç etkinlikte yer aldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak LGS'de sorulan soruların Türkçe Öğretim Programı'ndaki kazanımlarla örtüştüğü belirlenmiştir. Bu kazanımlar 8. sınıf kazanımları arasında yer almaktadır ancak sınav soruları sadece 8. sınıf konularında değil, diğer kademelerde de bulunmaktadır. Türkçe sınav sorularının büyük bir bölümünün okuma alanına yığıldığı söylenebilir. Ders kitaplarındaki etkinliklerin kazanımları karşılama konusunda bir eksikliği bulunmamaktadır; fakat kazanımların LGS'ye hazırlama konusunda eksik ve düzey olarak da sınavın seviyesinin altında olduğu tespit edilmiştir.

The Correspondence of the High School Entrance Exam (LGS) Questions with the Activities Placed in Textbooks: Example of Turkish Textbooks

Article Info

DOI:
10.29329/jirte.2021.342.3

Article History:

Received: 21/02/2021
Revised: 12/03/2021
Accepted: 19/04/2021

Type: Research

Keywords

Turkish
LGS
Activity

Abstract

The aim of this study is to examine the overlap of Turkish questions in the High School Entrance Exam with the activities in Turkish textbooks. In the study, Turkish textbooks belonging to 5th grade Anıttepe Publications, 6th grade Ekoyay Publications, 7th and 8th grade MEB Publications and 2018, 2019, 2020 LGS Turkish questions were examined. Document analysis model, one of the qualitative research methods, was used in the research. Literature was searched to collect data. Exam questions were evaluated one by one by 5 Turkish teachers, and it was determined which gains included in the Turkish Teaching Program and how many activities these questions included in Turkish textbooks. As a result, it was determined that the questions asked in LGS coincided with the gains in the Turkish Teaching Program. These achievements are among the 8th grade achievements; However, exam questions are not only in 8th grade subjects, but some gains are also found in other levels. It can be said that most of the Turkish exam questions are piled in the reading area. There is no shortage of activities in the textbooks to meet the gains; However, it was determined that he was incomplete in preparation for LGS and was below the level of the exam.

Atıf: Batur, Z. ve İnce, H. (2021). Liselere Geçiş sınavı (LGS) sorularının ders kitaplarında yer alan etkinliklerle örtüşme düzeyi: Türkçe ders kitapları örneği. *Öğretmen Eğitiminde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 42-54. [10.29329/jirte.2021.342.3](https://doi.org/10.29329/jirte.2021.342.3)

¹ Sorumlu Yazar, Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkiye, zekerya.batur@usak.edu.tr

² Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye, hince@hotmail.com

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

Students comprehend the subjects they covered in the lessons with the activities in the textbooks. Various assessment and evaluation methods are used to measure the achievements of students. As a result of the assessment and evaluation, students can move to the next level according to their success scores. 8th grade students can be placed in middle education institutions that accept students without an examination with their school success scores. Middle education institutions that accept students with the exam can be placed with the Central Exam [(High School Entrance Exam) LGS] score. The lessons they attend at school, the materials they use in the lessons and the acquisitions they learn have a direct effect on the school achievement scores and central exam scores of the students. In this context, textbooks are an indispensable element of teaching as an important material. The aim of this study is to examine the overlap of Turkish questions in the High School Entrance Exam with the activities in Turkish textbooks.

Method

The activities of 5th and 6th grade Turkish textbooks prepared by private publishing houses, 7th and 8th grade Turkish textbooks prepared by the Ministry of National Education, used as textbooks in the 2020-2021 academic year; The Turkish questions asked in the LGS held in 2018, 2019 and 2020 were examined in terms of gains. In this research designed in qualitative research design, document analysis technique was used for data collection. In document analysis, the materials to be informed about the subject to be researched are analyzed. Theses and articles were determined by making field research related to this study, a bibliography was created by examining these determined studies, and this bibliography was tried to be reached. This information is used in the article when appropriate. After determining the gains of the Turkish questions asked in LGS in 2018, 2019 and 2020, which is the subject of examination, "Turkish 8 prepared by MEB Publications for Middle Schools and Imam Hatip Middle Schools, Turkish 7 prepared by MEB Publications for Middle Schools and Imam Hatip Middle Schools, EKOYAY Publications" The activities in the Turkish 6 "books prepared for middle schools and 5" prepared by Anittepe Publications for Middle Schools and Imam Hatip Middle Schools were compared with the achievements in TÖP (2020).

The Turkish questions in the exams, which are the subject of examination, were examined one by one and it was determined which gains they asked. In addition, the activities of the Turkish textbooks, which are another subject of the study, were examined one by one and the acquisition they contained was determined. The overlap between the gains asked in the questions and the gains in the activities was evaluated. The validity study of the assessment was carried out through expert opinions. 5 Turkish teachers, which gains the 2018, 2019, 2020 LGS questions cover; They determined the number of activities in which these questions were tried to be given in 5th, 6th, 7th and 8th grade Turkish textbooks.

The study was taught in the 2020-2021 academic year, "Turkish 8 prepared by MEB Publications for Middle Schools and Imam Hatip Middle Schools, Turkish 7 prepared by MEB Publications for Middle Schools and Imam Hatip Middle Schools, 6 prepared by EKOYAY Publications for Middle School and Imam Hatip Middle Schools, It is limited to Turkish 5 "textbooks prepared for Imam Hatip Middle Schools.

Results

When we examined the 2018, 2019 and 2020 LGS questions, we reached 16 gains in 60 questions in total. Of these achievements, "Answers questions about the text." the gain was the most asked one by asking in 49 questions. "Uses words according to their meanings, applies writing strategies, distinguishes the elements of the sentence." the gains were asked in one question, and the gains were the least asked.

Discussion and Conclusion

With the LGS implemented since the 2017-2018 academic year, students are placed in middle education institutions. In order to be placed in a high school that accepts students with an exam, students must be successful in this exam and especially in the Turkish course. In the LGS's held in 2018, 2019, 2020, students

were asked 60 questions from twenty Turkish lessons, and no questions without an 8th grade acquisition were encountered. There are a total of 76 achievements in TÖP for 8th graders, but only 16 of these gains were asked in LGS. 12 of these 16 acquisitions are from the field of reading skills and evolve to 80%. The same rate was reached in the research conducted by Cayhan and Akın (2015). For this reason, it can be said that most of the Turkish exam questions are piled in the reading area. The same congestion is found in textbooks. 34 out of 69 acquisitions in 5th grade, 35 out of 68 outcomes in 6th grade, 38 out of 74 acquisitions in 7th grade, 35 out of 76 acquisitions in 8th grade were in the field of reading skills. In this context, students, teachers and parents should understand the importance of "reading". Reading activities in schools should be increased, classroom and school libraries and books in libraries should be updated every year, and books should be added to these books that students will not get bored of while reading. Time should also be devoted to reading books in classes, students' reading should be improved; because those who cannot read properly cannot understand properly. If the reading rate of teachers increases, the rate of students will also increase. Therefore, teachers also in their empty lessons and breaks; In the school yard, in the teacher's room, he should read books often they should have conversations with students about books. Reading skill should not be considered as an acquisition that only Turkish teachers will teach, but all teachers should be an example for students in reading. Of course, reading activities should not only be limited to the school, but parents should be an example for children to acquire reading habits. They can organize reading hours at home and go to the library or the bookstore together.

It should be kept in mind that the Turkish lesson does not only consist of grammatical subjects such as adjectives, adverbs, affix-roots, verbs. Since the activities are the same, it bores the students, the number of activities does not match the duration of the lesson hour. Textbooks do not prepare students who will not take the exam, and the textbooks for students who will take the exam are insufficient. Additional resources should be created to prepare for the exam to be used in courses opened for students preparing for LGS.

In fact, the exams that should be, according to the books; The books should also be prepared according to the curriculum, but it is seen that the LGS questions are close to the level of international exams such as PISA, TIMSS, and measure high-level gains, and are higher than TÖP and textbooks. In this context, the curriculum and textbooks should be prepared again according to LGS. Students who will take the exam should prepare both for life and for the exam.

GİRİŞ

Öğrenciler derslerde işledikleri konuları ders kitaplarındaki etkinliklerle kavrarlar. Öğrencilerin kazanımlarını ölçmek içinse çeşitli ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılır. Yapılan ölçme-değerlendirmeler sonucunda öğrenciler başarı puanlarına göre bir üst kademeye geçebilirler. 8. sınıf öğrencileri, okul başarı puanlarıyla sınavsız olarak öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşebilirler. Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına ise MEB'in yaptığı merkezî sınav [(Liselere Giriş Sınavı) LGS] puanı ile yerleşebilirler. Öğrencilerin okul başarı puanlarına ve merkezî sınav puanlarına okulda gördükleri dersler, derslerde kullandıkları materyaller ve öğrendikleri kazanımlar doğrudan etki etmektedir. Bu bağlamda ders kitapları önemli bir materyal olarak öğretimin vazgeçilmez bir unsurudur ve kazanımlar için önemli bir araçtır.

Her insan birbirinden farklıdır ve her öğrenci biriciktir (Erden ve Akman, 2001; Şişman ve Turan, 2019). Bu yüzden öğretim programlarının standart olması insan doğasıyla uyum sağlamamaktadır. Programa bağlı olarak yürütülecek standart bir ölçme ve değerlendirme sürecinin geçerlik ve güvenilirliği düşük olacaktır. Ölçme ve değerlendirme süreci, mümkün olduğunca çok çeşit içermeli ve esnek olmalıdır (Benzer ve Eldem, 2012; Göçer, 2007; Yılmaz, Özer ve Acar, 2012). Bu açıdan bakıldığında öğretim programlarının bir rehber olduğu anlaşılmaktadır. Ölçme değerlendirmenin tüm unsurlarının öğretim programlarında bulunması beklenmemelidir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkili olması öğretmene ve eğitim uygulayıcılarına bağlıdır çünkü bu uygulamalar kişi, eğitim seviyesi, ders konusu, çevre, okul olanakları gibi durumlardan etkilenmektedir (Karadüz, 2009; Kilmen ve Beyhan, 2011). Bu noktada öğretmenlerin özgünlük ve yaratıcılık özellikleri ön plana çıkmaktadır. Türkçe dersinin öğretim programında ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının hedef, içerik, eğitim-öğretim süreci gibi bileşenleri ile azami uyum içinde olmalı; belirli sınırları olan kazanım ve açıklamaları esas almalıdır. Öğretim programı, ölçme sürecinde uygulayıcılara kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından kesin sınırlar çizmez, yalnızca rehberlik eder ama uygulayıcı da tercih ettiği ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gerekli teknik ve akademik standartlara uymalıdır. Eğitimin vazgeçilmez bir parçası olan ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitim süreci boyunca uygulanır bu nedenle ölçmeler tek başına değerlendirilmemelidir, takip edilen süreçlerle birlikte bir bütün içinde değerlendirilmelidir. Bireysel farklılıkları göz ardı ederek bütün öğrencilere aynı ölçme ve değerlendirmeyi uygulamak uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi sadece bir uygulamayla veya bir yöntem, teknikle ölçülüp değerlendirilmez. Eğitim yalnızca bir şeyi bilmek (bilişsel) için değildir; eğitim hissetmek (duygu) ve yapmak (eylem) için de verilir. Bu yüzden sadece bilişsel ölçümler yeterli değildir. Ölçme değerlendirme uygulamaları çok odaklı olmalıdır ve bu uygulamalar öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir. Kişilerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan başarıları, ilgi, merak ve tutumları gibi özellikleri zaman içinde değişebileceği için söz konusu özellikleri sadece bir uygulamayla veya belli bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alarak ölçmek geçerli ve güvenilir sonuçlar verir (TDÖP, 2019, s. 6).

Öğrencilerin yaşamları boyunca becerilerle donanımlı ve etkin bireyler olarak yetiştirilme işleminde program temelli oluşturularak yararlanılan basılı materyaller vardır. Bu materyaller öğrencilere kalıp bilgiler aktarmamalı, bilgi oluşturmayı öğretmelidir; bu süreçte araştırmalar yapmak, işbirlikli çalışmak, sözlü ve yazılı iletişimde bulunabilmek gibi kazanımları verecek şekilde hazırlanmalıdır. Öğrenciler bu materyallerle temel kavramları anlamalı ayrıca yorumlama ve uygulama yapabilmelidir (Alkan, 2003; Atlı, Aksüt, Atar ve Yıldız, 2007; Baloğlu, 1994; Canbulat, Tepeli ve Özşavli, 2019). Öğretmen, bilgiyi en kestirme yoldan sistemli olarak öğrencisine kazandırmak ister ve öğrencisinin bu bilgileri uygulamasını, başka bilgilere ulaşmasını, yaşamın içinde değerlendirmesini bekler. Bu istek ve beklentilerin gerçekleşmesinde öğretmenin en önemli yardımcısı ders kitaplarıdır (Yalçın, 1994; Özdemir, 2019). Bilgi, beceri ve davranışların kazanılması Türkçe eğitimi uygulamalarıyla yakından ilişkilidir. Bu uygulamaların esas hedefi, kültürün taşıyıcı ögesi olarak nitelendirilebileceğimiz ana dili becerilerini iyi ve doğru kullanabilen kişiler yetiştirmektir. Türkçe eğitimi uygulamalarına eğitim bilimleri alanındaki araştırmaların getirdiği olan, bireyin problem çözme yeteneğini geliştiren, bilgiyi üreten, öğrenmeyi öğreten vb. genellemelerin uyarlanması gerekmektedir. Öğretim sürecinde belli hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için kullanılan belli araçlar vardır ve öğretim, hedef-aracı ilişkisi sayesinde etkili olmaktadır. Öğretim sürecinde kullanılan materyallerden birisi olan ders kitapları, tasarımı, şekli, yazımı, dağıtımı gibi özellikleriyle Türkçe öğretiminde önemli bir unsurdur (Özbay, 2003).

Türkçe Dersi Öğretim Programı tematik yaklaşımla hazırlanmıştır ve programdaki kazanımlar her sınıf düzeyi için dört temel dil becerisi (dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma) altında gruplandırılmıştır (Batur, 2012; Çifci, 2006; Çoban, 2016; Doğan, 2003; Kutluca-Canbulat, 2013; Sallabaş, 2012; TDÖP, 2019). Tematik yaklaşımla hazırlanan ders kitaplarında her üniteye bir konu işlenmektedir. Konuların kazanımları, değişik türde metinlerle öğrencilere verilmektedir. Ayrıca bu süreçte diğer derslerle bağlantı kurulmakta ve aynı konuda farklı bakış açıları kazandırılmaya çalışılmaktadır çünkü bu yaklaşımda öğrenciler, bir araştırma yapmakta ve kendilerine yardımcı olacak disiplinleri kullanmaktadırlar. Tematik yaklaşımla öğrencilerin dersle alakalı olarak hem alana yönelik yatay hem de derinlemesine dikey bir gelişim göstermesi amaçlanmaktadır (Kılınç ve Duman, 2012). Öğrencilerin bu kazanımlarını ölçmek için birinci dönem iki, ikinci dönem iki, toplamda dört sınav yapılmaktadır. İlk dönem sınavlardan alınan puanlar "Derse Katılım" notlarıyla aritmetik hesaplanarak dönem sonu puanı ortaya çıkmaktadır. Verilen üç "derse katılım notu" bir yazılı notu gibi hesaplanır. Aynı işlem ikinci dönem için de yapılmakta ve varsa "Proje Ödevi" notu da bir yazılı notu gibi hesaplanarak ikinci dönem sonu puanı ortaya çıkmaktadır. Dönem puanlarının aritmetik ortalaması da dersin yıl sonu başarı puanını vermektedir. Her ders için yapılan bu hesaplamalar sonucunda ortaya çıkan puan yıl sonu başarı puanını vermektedir. 6, 7 ve 8. sınıftaki yılsonu başarı puanlarının ortalaması ise okul başarı puanını vermektedir. Okul başarı puanı öğrencilerin ortaokuldaki akademik performanslarının bir göstergesi olarak kullanılmaktadır. Sınavsız öğrenci alan okullara yerleştirme işlemi, il/ ilçe millî eğitim müdürlüklerince oluşturulan ortaöğretim kayıt alanlarındaki okullara öncelikle öğrencilerin ikamet adreslerine bakılarak, sonrasında ise okul başarı puanının üstünlüğü ve okula özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığı kriterlerine göre yapılmaktadır. Değerlendirmede eşitlik olursa öncelikle 8'inci sonrasında ise 7'nci ve 6'ncı sınıflardaki yılsonu başarı puanı üstünlüğüne bakılmakta ve ona göre yerleştirme yapılmaktadır (OGTYK, 2020: 28). Merkezî sınav puanıyla öğrenci alan okullara yerleştirme işlemi, belirlenen kontenjanlar dahilinde öğrencilerin sınav puanı üstünlüğüne göre, tercihleri doğrultusunda Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır. Ortaöğretim Kurumlarına ilişkin merkezî sınav, sözel ve sayısal bölümlerden oluşmaktadır. Sınavın sözel bölümünde: 20 Türkçe; 10 din kültürü ve ahlak bilgisi; 10 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük; 10 yabancı dil sorusu olmak üzere toplam 50 soru sorulmaktadır. Sınavın sayısal bölümünde ise 20 matematik, 20 fen bilimleri sorusu olmak üzere toplam 40 soru sorulmaktadır (MSBÜK, 2020).

Alanyazında 2018'den beri LGS'yle ilgili birçok çalışma yapılmıştır: Batur, Ulutaş ve Beyret (2019) LGS Türkçe sorularını PISA okuma becerileri hedefleri açısından değerlendirirken, Öztürk (2020), LGS Matematik sorularını PISA sorularıyla karşılaştırmıştır. Güler, Arslan ve Çelik (2018); Biber, Tuna, Uysal ve Kabuklu (2018); Çetin (2019); Şıvkin, Aksoy ve Erdoğan (2020) çalışmalarında matematik öğretmenlerinin LGS hakkındaki görüşlerine yer verirken Kızılcapan ve Nacaroğlu (2019) fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri; Karakaya, Arık, Çimen ve Yılmaz (2019) ise ortaokul öğretmenlerinin görüşleri hakkında çalışmalar yapmışlardır. Karakaya, Bulut ve Yılmaz (2020) çalışmalarında fen lisesi öğretmenleriyle LGS ve TEOG'u karşılaştırmışlardır. Demir, Bektaş ve Saraçoğlu (2019) sınav değişikliğinden sonra öğrencilerin kaygılarını fen bilimleri dersi açısından incelemişlerdir. Yücesu (2005) 1994-2004 yılları arasındaki liselere giriş sınavlarında çıkan Türkçe sorularını dilbilgisel açıdan incelemiştir. Çetindağ (2003) 1998-2002 yılları arasında sorulan Türkçe sorularıyla 2002-2003 eğitim öğretim yılındaki ders kitaplarını karşılaştırmıştır.

2018 yılında 8. sınıftan mezun olan 1.192.799 öğrenciden 1.009.260'ı sınava katılmak için başvuru yapmış ancak bu öğrencilerin 971.657'si merkezî sınava katılmıştır. Sınavda, Türkçe alt testindeki 20 soruda doğru yanıt sayısı dağılımı 10 ve üstünde yoğunlaşmaktadır. Dağılıma bakıldığında en fazla gözlenen doğru yanıt sayısı 19'dur ve 20 sorunun hepsini doğru yanıtlayan 20.000'den fazla öğrenci bulunmaktadır, bu da en yüksek başarı gösterilen alt testlerden birinin Türkçe olduğunu göstermektedir (EADRS, 2018).

2019 yılında 1.074.013 öğrencinin başvurduğu merkezi sınava 1.029.555 öğrencinin katılması 2018-2019 eğitim öğretim yılında 8. sınıftan mezun olan öğrencilerin %85,08'inin sınava katıldığını göstermektedir. Türkçe alt testinde 20'de 20 yapan 53.264 öğrenci bulunmakta ve doğru yanıt sayısı dağılımı normal dağılımdan farklılık göstermektedir. Tepe noktasının 17 olması, ortalamasının 11,75 olması ve ortancanın 12 olması nedeniyle dağılım kısmen sola çarpık bir yapıdadır. Öğrencilerin %63,28'inin doğru yanıt sayısı 10- 20 arasındadır. 11'den 18 doğru yanıt sayısına gidildikçe öğrencilerin bulunma oranları da artmaktadır. Öğrencilerin 20 soruluk Türkçe alt

testindeki ham puan ortalaması 9,45'tir. Dağılımın kısmen sola çarpık olması ve öğrencilerin %50'sinden fazlasının 10 ve üzeri doğru yanıt olması, öğrencilerin Türkçe'de yüksek başarı gösterdiğini işaret etmektedir (EADRS, 2019).

2020 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs (Covid-19) salgını ülkemizde de etkili olmuştur. Öğrenciler 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci dönemi uzaktan eğitim olarak tamamlamışlardır bu sebeple sınavın kapsamı, öğrencileri mağdur etmemek için sınava katılacak tüm öğrencilerin sınıfta yüz yüze eğitim gördüğü 8. sınıf ilk dönemi ile sınırlandırılmıştır. Önceki yıllarda isteğe bağlı olarak girilen sınava 2020 yılında öğrencilerin tamamının başvurusu otomatik olarak yapılmıştır. 1.671.337 öğrencinin 1.472.088'i (%88,08) sınava katılmıştır. Öğrencilerin %51,32'sinin doğru yanıt sayısı 10 ile 20 arasındadır. 8'den 20 sayısına doğru gidildikçe öğrencilerin bulunma oranları da azalmaktadır. Öğrencilerin yarısına yakını 0-10 aralığında doğru yanıt sayısına sahip olması ve dağılımın yapısı, Türkçe alt testinin normal dağılıma yakın olduğunu işaret etmektedir. 20 soruluk Türkçe alt testinde öğrencilerin ham puan ortalaması 7,44'tür (EADRS, 2020).

Bu çalışmanın amacı, Liselere Giriş Sınavı'nda çıkan Türkçe sorularının Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerle örtüşme durumlarını incelemektir. Araştırmada ayrıca "LGS' de hangi kazanımdan, kaç soru çıkmıştır? LGS' deki Türkçe soruları hangi dil beceri alanlarından çıkmıştır? LGS' de sorulan kazanımlar Türkçe ders kitaplarında kaç etkinlikte yer almaktadır?" sorularına da cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

2020-2021 eğitim-öğretim yılında ders kitabı olarak kullanılan, özel yayınevleri tarafından hazırlanan 5 ve 6. sınıf Türkçe ders kitapları, MEB tarafından hazırlanan 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarının etkinlikleri; 2018, 2019, 2020 yıllarında yapılan LGS'de sorulan Türkçe sorularının kazanımları açısından incelenmiştir. Nitel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada veri toplama amacıyla doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Nitel çalışmada veriler gözlem ve görüşme yapılarak dokümanlar incelenerek toplanır (Berg ve Lune, 2015; Merriam, 2009). Doküman analizinde araştırılacak konu hakkında bilgi sahibi olunacak materyaller analiz edilir (Corbin ve Strauss, 2008; Kırıl, 2020).

Veri Toplama Araçları

İnceleme konusu olan 2018, 2019, 2020 yıllarında yapılan LGS' de sorulan Türkçe sorularının kazanımları belirlendikten sonra "MEB Yayınlarının Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları için hazırladığı Türkçe 8, MEB Yayınlarının Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları için hazırladığı Türkçe 7, EKOYAY Yayınlarının Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları için hazırladığı Türkçe 6, Anıttepe Yayınlarının Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları için hazırladığı Türkçe 5" kitaplarındaki etkinlikler, TÖP'te (2020) yer alan kazanımlarla karşılaştırılmıştır. Araştırmada kullanılan ders kitapları, bu dört ders kitabıyla sınırlıdır.

Verilerin Analizi

İnceleme konusu olan sınavlardaki Türkçe soruları tek tek incelenip sınavlarda hangi kazanımların sorulduğu belirlenmiştir. Ayrıca incelemenin bir başka konusu olan Türkçe ders kitaplarının etkinlikleri de tek tek incelenerek etkinliklerin hangi kazanımı içerdiği belirlenmiştir. Sorularda sorulan kazanımlar ve etkinliklerdeki kazanımlar arasındaki örtüşme değerlendirilmiştir. Değerlendirmenin geçerlik çalışması uzman görüşleri yoluyla gerçekleştirilmiştir. 5 Türkçe öğretmeni 2018, 2019 ve 2020 LGS sorularının hangi kazanımları kapsadığını; sorulan bu kazanımların ilköğretim ikinci kademedeki okutulan Türkçe ders kitaplarında verilmeye çalışıldığı etkinliklerin sayılarını tespit etmişlerdir.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. LGS Türkçe Sorularının Kazanımlarının Kademelere Göre Ders Kitaplarındaki Etkinliklerde Bulunma Sayıları

Kazanımlar	Kazanım Numaraları				Kaç Soruda Çıkmış	Kaç Etkinlikte Yer Almış			
	8.	7.	6.	5.		8.	7.	6.	5.
Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.	8.2.5	7.2.5	6.2.5	5.2.5	1	5	2	32	7
Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder	8.3.5	7.3.5	6.3.5	5.3.5	2	25	24	23	25
Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.	8.3.6	7.3.6	6.3.6	5.3.6	2	4	4	7	10
Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.	8.3.8				2	4			
Filimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	8.3.9				4	6			
Metinle ilgili soruları cevaplar.	8.3.14	7.3.19	6.3.17	5.3.19	49	21	17	23	23
Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	8.3.17	7.3.17	6.3.20	5.3.14	3	12	8	8	10
Metnin içeriğini yorumlar.	8.3.21	7.3.22	6.3.24	5.3.17	16	6	10	4	13
Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	8.3.25	7.3.28	6.3.29	5.3.31	40	5	11	7	15
Metin türlerini ayırt eder	8.3.26	7.3.29	6.3.26	5.3.12	3	5	7	5	2
Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	8.3.27	7.3.30	6.3.30	5.3.22	6	2	3	8	13
Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.	8.3.28	7.3.27		5.3.23	26	1	0		2
Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	8.3.32	7.3.34	6.3.35	5.3.34	7	2	1	10	2
Yazma stratejilerini uygular.	8.4.4	7.4.4	6.4.4	5.4.4	1	12	12	43	22
Cümlenin öğelerini ayırt eder.	8.4.18				1	10			
Cümle türlerini tanıır.	8.4.19				2	6			

Tablo 1’de görüldüğü gibi 2018, 2019, 2020 LGS sorularını incelediğimizde toplam 60 soruda 16 adet kazanıma ulaşılmıştır. Bu kazanımlardan "Metinle ilgili soruları cevaplar." kazanımı 49 soruda sorularak en çok sorulan kazanım; "Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır, yazma stratejilerini uygular, cümlenin öğelerini ayırt eder." kazanımları ise birer soruda sorularak en az sorulan kazanımlar olmuştur.

"Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır." kazanımı sözcüklerin sözlük anlamlarını, aynı sözcüğün birden fazla anlamının olabileceğini (çok anlamlılık) kavratmak için verilir. Metinlerde kullanılan, az bilinen ya da yeni öğrenilecek sözcükler, metinsel etkinliklerde boşluk doldurma, eşleştirme etkinlikleriyle ya da bulmaca çalışmalarısıyla öğrencilere kavratılmaya çalışılır. Bu kazanım, ortaokulun tüm kademelerinde bulunmaktadır. 5. sınıf kitabında 7, 6. sınıf kitabında 32, 7. sınıf kitabında 7, 8. sınıf kitabında ise 5 etkinlikte bulunmaktadır. Toplam 51 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 1 soruda sorulmuştur.

"Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder." kazanımında öğrenci, sözcüğü cümle içinde görür, hangi anlamda kullanıldığını ya da kullanılabileceğini tahmin eder, kavramaya çalışır. Bu kazanım, ders kitaplarındaki etkinliklerde "sözcüğün anlamını tahmin edin, anlamını sözlükten bulun, sözcüğü cümle içinde kullanın." şeklinde verilmeye çalışılmış olup 5. sınıf kitabında 25, 6. sınıf kitabında 23, 7. sınıf kitabında 23, 8. sınıf kitabında ise 25 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 96 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 2 soruda sorulmuştur.

"Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler." kazanımıyla öğrencilerin deyimlerin ve atasözlerinin anlamlarını, hangi durumlarda kullanıldığını ve farklarını öğrenir. Etkinliklerde "boşluk doldurma, eşleştirme, anlamını tahmin edip cümle içinde kullanma" şeklinde karşımıza çıkan bu kazanım 5. sınıf kitabında 10, 6. sınıf kitabında 7, 7. sınıf kitabında 6, 8. sınıf kitabında ise 4 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 27 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 2 soruda sorulmuştur.

"Metindeki anlatım bozukluklarını belirler." kazanımı 7. sınıfta "tespit eder" şeklinde yer almaktadır. Anlatım bozukluğu konusu ikiye bölünmüştür; 8. sınıfta biçimsel bozukluklar, 7. sınıfta anlamsal bozukluklar olarak verilmiştir. Örnek etkinliklerde anlatım bozukluğu olan cümleler verilmiş, bu cümlelerdeki anlatım bozukluğunun neyden kaynaklandığı ve düzeltilmesi istenmiştir. Bu kazanım 5. ve 6. sınıf kitaplarında yok; 7. sınıf kitabında 4, 8. sınıf kitabında ise 4 etkinlikte bulunmaktadır. Toplam 8 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019, 2020 LGS' de 2 soruda sorulmuştur.

"Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar." kazanımı sadece 8. sınıfta verilmektedir. İlk etkinliklerde fiilimsilerin fiillerle olan farklarının üstünde durulurken, sonraki etkinliklerde metin içinden fiilimsilerin bulunması ve türünün belirlenmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu kazanım 5, 6 ve 7. sınıf kazanımlarında ve kitaplarında hiç yokken 8. sınıf kitabında 6 etkinlikte bulunmaktadır. 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 4 fiilimsi sorusu sorulmuştur.

"Metinle ilgili soruları cevaplar." kazanımı etkinliklerde ve sorularda en çok karşımıza çıkan kazanımdır ve metni okumayı, anlamayı, yorumlamayı amaçlar. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 23, 6. sınıf kitabında 23, 7. sınıf kitabında 23, 8. sınıf kitabında ise 21 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 90 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019, 2020 LGS' de 49 soruda sorulmuştur.

"Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler." kazanımı metnin öğrenciye vermek istediği iletinin kavranmasını sağlar. Etkinliklerde "Metinden çıkarılan sonuç nedir, metnin ana fikri/ana duygusu nedir?" şeklinde soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 10, 6. sınıf kitabında 8, 7. sınıf kitabında 14, 8. sınıf kitabında ise 12 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 44 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 3 soruda sorulmuştur.

"Metnin içeriğini yorumlar." kazanımı metinle ilgili soruları cevaplama, metnin konusunu-ana fikrini/ana duygusunu belirleme ve metinden çıkarımlarda bulunma kazanımlarıyla bir bütün olarak düşünebileceğimiz bir kazanımdır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 13, 6. sınıf kitabında 4, 7. sınıf kitabında 21, 8. sınıf kitabında ise 6 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 44 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019, 2020 LGS' de 16 soruda sorulmuştur.

"Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur." kazanımı değerlendirme düzeyinde bir kazanımdır. Öğrenciden metni okuyup anlamasını ve ondan çıkarımlarda bulunmasını amaçlamaktadır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 15, 6. sınıf kitabında 7, 7. sınıf kitabında 6, 8. sınıf kitabında ise 5 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 33 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019, 2020 LGS' de 40 soruda sorulmuştur.

"Metin türlerini ayırt eder." kazanımıyla Türkçe Öğretim Programı'ndaki üç ana başlık altında verilen metin türlerinin kavranmasını amaçlamaktadır. 5 ve 6. sınıfta şiir ve hikâye edici metinlerin üstünde durulurken, 7 ve 8. sınıflarda bilgilendirici metinlerin üstünde durulmaktadır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 2, 6. sınıf kitabında 5, 7. sınıf kitabında 21, 8. sınıf kitabında ise 5 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 33 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 3 soruda sorulmuştur.

"Görsellerle ilgili soruları cevaplar." kazanımı görselin yorumlanmasının istendiği etkinlik ve sorularda bulunmaktadır. Etkinliklerde karikatürlerin, resimlerin ne anlattığı; görsellerle metnin uygunluğu şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 13, 6. sınıf kitabında 8, 7. sınıf kitabında 5, 8. sınıf kitabında ise 2 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 28 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 6 soruda sorulmuştur.

"Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar." kazanımı metindeki altı çizili veya koyu yazılan sözcüklerin farklılığını, önemini kavratır. Etkinliklerde "Metinde bazı sözcükler neden koyu yazılmıştır, metne nasıl katkısı vardır?" şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu kazanım 6. sınıf kitabındaki etkinliklerde yer verilmezken 5. sınıf kitabında 2, 7. sınıf kitabında 2, 8. sınıf kitabında ise 1 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 5 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 26 soruda sorulmuştur.

"Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar." kazanımı öğrencilerin grafik, tablo ve çizelgelerden çıkarımlarda bulunmasını sağlamaktadır ve öğrencilerden bu görselleri okumaları, yorumlamaları istenmektedir. Etkinliklerde "Grafiği-tabloyu-çizelgeyi inceleyip soruları cevaplayınız, boşlukları doldurunuz, doğru-yanlış olanları işaretleyiniz..." şeklinde karşımıza çıkan kazanım 5. sınıf kitabında 2, 6. sınıf kitabında 10, 7. sınıf kitabında 4, 8. sınıf kitabında ise 2 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 18 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019, 2020 LGS'de 7 soruda sorulmuştur.

"Yazma stratejilerini uygular." kazanımı öğrencilerin yazma becerisini geliştirmeye yöneliktir. Çoktan seçmeli sınavlarda öğrencilerden yazı yazması beklenmez fakat bu kazanımla öğrenciden "metin tamamlama, metin oluşturma, paragraf sıralama, boşluk doldurma..." gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır. Bu kazanım 5. sınıf kitabında 22, 6. sınıf kitabında 43, 7. sınıf kitabında 26, 8. sınıf kitabında ise 12 etkinlikte bulunmaktadır. Dört kitapta toplam 103 etkinlikte verilmeye çalışılan kazanım, 2018, 2019 ve 2020 LGS'de 1 soruda sorulmuştur.

"Cümlelerin öğelerini ayırt eder." kazanımı sadece 8. sınıfta verilmektedir. Bu kazanım etkinliklerde "cümledeki ... ögesinin altını çiziniz, öğeyi belirleyip türünü yazınız..." şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 5, 6 ve 7. sınıf kazanımlarında ve kitaplarında olmayan kazanım 8. sınıf kitabında 10 etkinlikte bulunmaktadır. 2018, 2019 ve 2020 LGS' de 1 cümlelerin öğeleri sorusu sorulmuştur.

"Cümle türlerini tanıır." kazanımı sadece 8. sınıfta verilmektedir. Bu kazanım etkinliklerde "cümlelerin özelliklerini belirleyip altına yazın, cümleyi inceleyip türünü tabloda işaretleyin" şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 5, 6 ve 7. sınıf kazanımlarında ve kitaplarında olmayan kazanım 8. sınıf kitabında 6 etkinlikte bulunmaktadır. 2018, 2019, 2020 LGS' de 2 adet cümle türleri sorusu sorulmuştur.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanan LGS ile öğrenciler ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmektedirler. Sınavla öğrenci alan bir liseye yerleşmek için bu sınavdan ve özellikle Türkçe dersinden öğrencilerin başarılı olmaları gerekmektedir. 2018, 2019 ve 2020 yıllarında yapılan LGS'lerde Türkçe dersi sorularında öğrencilere yirmişerden 60 soru sorulmuştur, 8. sınıf kazanımı olmayan soruya rastlanmamıştır. TÖP'te 8. sınıflar için toplam 76 kazanım bulunmakta fakat bu kazanımlardan sadece 16 tanesi LGS'de sorulmuştur. Bu 16 kazanımın 12'si okuma becerileri alanındadır ve %80 oranına denk gelmektedir. Cayhan ve Akın (2015) tarafından yapılan araştırmada da aynı orana ulaşılmıştır. Bu sebeple Türkçe sınav sorularının büyük bir bölümünün okuma alanına yığıldığı söylenebilir. Aynı yığılma ders kitaplarında da bulunmaktadır. 5. sınıfta 69 kazanımın 34'ü, 6. sınıfta 68 kazanımın 35'i, 7. sınıfta 74 kazanımın 38'i, 8. sınıfta 76 kazanımın 35'i okuma becerileri alanındadır. Bu bağlamda öğrenci, öğretmen ve velilerin "okuma"nın önemini kavramaları gerekmektedir. Okullarda kitap okuma etkinlikleri arttırılmalı, her sene sınıf ve okul kitaplıkları, kütüphanelerdeki kitaplar güncellenmeli, buralara öğrencilerin okurken sıkılmayacağı kitaplar eklenmelidir. Derslerde kitap okumaya ayrıca vakit ayrılmalı, öğrencilerin okumaları iyileştirilmelidir çünkü düzgün okuyamayan, okuduğunu düzgün anlayamamaktadır. Öğretmenlerin okuma oranı artarsa öğrencilerin de oranı artacaktır, bu yüzden öğretmenler de boş derslerinde, teneffüslerde okul bahçesinde, öğretmenler odasında sık sık kitap okumalı öğrencilerle kitaplar hakkında konuşmalar yapmalılar. Okuma becerisi sadece Türkçe öğretmenlerinin öğreteceği bir kazanım olarak düşünülmemeli, tüm öğretmenler okuma konusunda öğrencilere örnek olmalıdırlar. Tabii ki okuma faaliyetleri yalnızca okulla sınırlı kalmamalı, ebeveynler de çocukların okuma alışkanlığı kazanmaları için onlara örnek olmalılar. Evde okuma saatleri düzenleyebilirler, beraber kütüphaneye, kitapçıya gidebilirler.

2020 yılında yapılan sınav, salgın nedeniyle zor şartlarda yapılmıştır. Öğrenciler ikinci dönemde okula devam edemedikleri ve uzaktan eğitim faaliyetleriyle derslere devam ettikleri için sınavda sadece birinci dönem konularından sorumlu tutulmuşlardır. Bu da sınavda sorulan dil bilgisi sorularının sayısını azaltmıştır. Cümlelerin öğeleri, cümle türleri, fiilimsiler, anlatım bozuklukları ve fiilde çatı 8. sınıf dil bilgisi konularındadır. 2018, 2019 ve 2020 yıllarında yapılan LGS'lerde Türkçe dersi sorularında toplam 9 dil bilgisi sorusu sorulmuştur. Bu soruların

kazanımlarıyla ilgili kitaplarda toplam 26 etkinlik tespit edilmiştir. Fiilde çatı konusuyla ilgili 8. sınıf ders kitabında 4 etkinliğe yer verilmesine rağmen sınavlarda hiç çatı sorusu çıkmamıştır. Eren (2010) yaptığı çalışmada buna benzer durumu, dil bilgisi sorularına yeterince yer verilmediğini ve dil bilgisi öğrenme alanının tam ölçülmediğini belirtmiştir. Bu bağlamda Türkçe dersinin sadece sıfat, zarf, ek-kök, fiilimsi... gibi dil bilgisi konularından ibaret olmadığı unutulmamalıdır.

2018, 2019, 2020 LGS'lerde sorulan soruların en az bir kazanımla ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu kazanımlar da sadece 8. sınıf kazanımları değildir. TÖP'te (2019) belirtildiği gibi öğretim programlarında farklı konu ve sınıf düzeylerinde "sarmal" bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara yer verilmesi, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmesi ifade edilmesine rağmen "LGS' de sadece 8. sınıf konularından soru sorulacak" demek yanlıştır. Örneğin büyük harflerin yazımı, nokta, virgül gibi konular 5. sınıf kazanımları arasındadır. 8. sınıf ders kitabında bu konularla ilgili hiçbir etkinlik bulunmamaktadır. Sadece 8. sınıf konularından sorumlu olduğunu düşünen öğrenciler geçmiş konuları tekrar etme gereği duymamakta, velilerse son sene yapılacak verimli çalışmayla öğrencinin sınavda başarılı olacağını düşünmektedir.

TÖP'te (2019) özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalı şeklinde ifade edilmektedir ve öğretmenler de öğrencinin raporu doğrultusunda bir plan-program hazırlayıp ona uygun sınav yapmaktadırlar ama aynı hassasiyet LGS'de gösterilmemekte, aynı LGS sorularının sorulduğu BEP'li öğrencilere fazla süre verilerek eşitlik sağlanmaya çalışılmaktadır. İncelenen ders kitaplarının tamamı mevzuata uygun hazırlanmış, tüm kazanımlara eksiksiz yer verilmiştir fakat metin seçimlerinde, etkinlik çeşitliliğinde, görsel kullanımlarında gerekli hassasiyet gösterilmemiştir. Çoğu metnin dili öğrencilerin seviyelerine uygun değildir ve kullanılan görseller metinle uyum sağlamakta ya da yanlış anlamaya neden olmaktadır. Etkinlikler birbirinin aynısı olduğu için öğrencileri sıkırmakta, etkinlik sayısı ders saati süresiyle uyum sağlamamaktadır. Ders kitapları sınava girmeyecek öğrencileri hayata hazırlamamaktadır, sınava girecek öğrenciler içinse ders kitapları yetersizdir. Bu nedenle LGS'ye hazırlanan öğrenciler için açılan kurslarda kullanılmak üzere sınava hazırlayan ek kaynak oluşturulmalıdır.

Sonuç olarak sınavlar, kitaplara göre; kitaplar da öğretim programlarına (kazanımlara) göre hazırlanmalıdır ama görülen şudur ki LGS soruları PISA, TIMSS gibi uluslararası sınavlar seviyesine yakın olup üst seviye kazanımları ölçmektedir, ayrıca TÖP'ten ve ders kitaplarından daha üst seviyededir. Bu bağlamda LGS sınavı, öğretim programı ve ders kitaplarına göre yeniden hazırlanmalıdır.

Araştırmacının Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Çatışma beyanı: Herhangi bir çatışma beyanı yazarlar tarafından bildirilmemiştir.

Destek ve teşekkür: Türkçe öğretmenleri Ahmet Asa, Filiz Asa, Galip Nizamoğlu, Halil Çakır, Hüseyin Baş, İrfan Çakar, Mehmet Erkam, Pelin Özdemir'e ve okul psikolojik danışmanı Özlem İnce'ye destekleri için teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Alkan, M. (2003). İletişim teknolojileri ile bütünleşik bir uzaktan öğretim ortamının geleneksel sınıf öğretimine göre üstünlükleri ve sınırlamaları. *Elektrik, Elektronik ve Bilgisayar Mühendislikleri Eğitimi Sempozyumu*, Ankara.
- Atlı, Ş., Aksüt, M., Atar, G. ve Yıldız, N. (2007). Türkçe öğretmen adaylarının bilişim teknolojilerine yaklaşımı. *IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. Kütahya.
- Baloğlu, Z. (1994). *Türkiye’de eğitim*. İstanbul: TÜSİAD.
- Batur, Z. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Batur, Z. (2012). Divânü Lûgati’t-Türk’te anlama ve anlatma becerilerine ilişkin örnekler. *Turkish Studies*, 7(2), 219-231.
- Batur, Z., Ulutaş, M. ve Beyret, T. N. (2019). 2018 LGS Türkçe sorularının PISA okuma becerileri hedefleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 1, 595-615.
- Benzer, A. ve Eldem, E. (2012). Türkçe ve edebiyat öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araçları hakkında bilgi düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 649-664.
- Berg, B. L. & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (H. Aydın, Çev. Edt). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Biber, A. Ç., Tuna, A., Uysal, R. ve Kabuklu, Ü. N. (2018). Liselere geçiş sınavının örnek matematik sorularına ve yeni sınav sistemine dair destekleme ve yetiştirme kursu matematik öğretmenlerinin görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 6(2), 63-80.
- Canbulat, M., Tepeli, Y. ve Özşavli, M. (2019). 8. sınıflarda cümle türleri konusunun öğretiminde basamaklı öğretim programının kullanımı. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 64-87.
- Cayhan, C. ve Akın, E. (2015). TEOG sınavı Türkçe dersi sorularının Türkçe dersi öğretim programındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 2-9.
- Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage.
- Çapraz Baran, Ş. ve Diren, E. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı*. Ankara: Anıtepe Yayıncılık.
- Çetin, B. Ş. (2019). *Matematik öğretmenlerinin 2018 LGS sistemine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çetindağ, Z. (2003). *Liselere giriş sınavı (LGS) Türkçe soru profili ve bunun 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarıyla karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çifci, M. (2006). Eleştirel okuma. *Bellekten-I*: 55-80.
- Çoban, A. (2016). Türkçe eğitimi ve öğretiminin sorunları. *Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1): 121-138.
- Demir, O. O., Bektaş, O. ve Saraçoğlu, M. (2019). Ortaöğretime geçişte sınav değişikliği yaşayan öğrencilerin fen bilimleri sınav kaygılarının incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 419-442.
- Demirel, T. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 6. sınıf ders kitabı*. Ankara: Ekoyay Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2003). Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma becerileri. *TÜBAR-XIII*: 181-201.
- Erden, M. ve Akman, Y. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınları

- Eren, M. (2010). *SBS Türkçe sorularının (2005) Türkçe ders programına uygunluğu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Eselioğlu, H., Set, S. ve Yücel, A. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 8. sınıf ders kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Göçer, A. (2008). İlköğretim Türkçe ders kitaplarının ölçme ve değerlendirme açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 197-210.
- Güler, M., Arslan, Z. ve Çelik, D. (2019). 2018 Liselere giriş sınavına ilişkin matematik öğretmenlerinin görüşleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 337-363.
- Karadüz, A. (2009). Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının "yapılandırmacı öğrenme" kavramı bağlamında eleştirisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 189-210.
- Karakaya, F., Arık, S., Çimen, O. ve Yılmaz, M. (2019) Ortaokul öğretmenlerinin Türkiye'deki merkezi sınavlara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 352-372.
- Karakaya, F., Bulut, A. E. ve Yılmaz, M. (2020). Fen lisesi öğretmenlerinin TEOG ve LGS Sistemlerine yönelik görüşleri. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 116-126.
- Kılınç, A. ve Duman, I. (2012). İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki tematik yaklaşım üzerine bir inceleme. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 94-101.
- Kır, T., Kırman, E. ve Yağız, T. (2019). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 7. sınıf ders kitabı. Ankara: MEB Yayınları.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Kızılcapan, O. ve Nacaroglu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 701-719.
- Kilmen, S. ve Beyhan, S. (2011). Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uygulama sıklıkları ve tamamlayıcı değerlendirme yaklaşımlarına yönelik görüşleri (Düzce ili örneği). *Ege Eğitim Dergisi*, 12, 83-104.
- Kutluca Canbulat, A. N. (2013). Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminde anlamlı okumayı etkileyen unsurlar. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 173-191.
- Canbulat, A. N. (2013). Ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminde anlamlı okumayı etkileyen unsurlar. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 173-191.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Eğitim analiz ve değerlendirme raporları serisi, No:3*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Eğitim analiz ve değerlendirme raporları serisi, No:7*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2020). *Eğitim analiz ve değerlendirme raporları serisi, No:12*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2020). *Ortaöğretime geçiş tercih ve yerleştirme kılavuzu*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2020). *Sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav başvuru ve uygulama kılavuzu*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Türkçe eğitim programı*. mufredat.meb.gov.tr (Erişim Tarihi: 07/04/2021).
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research. A guide to design and implementation*. San Francisco: John Wiley Sons.
- Nalbantoğlu, Yılmaz, F., Özer, Y. ve Acar, M. (2012). İlköğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme kavramlarının kullanım çeşitliliğinin belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 255-272.

- Özbay, M. (2003). Türkçe öğretiminde hedef-araç ilişkisinin ders kitabı örneğinde değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 59-69.
- Özdemir, S. (2019). *Kuramdan uygulamaya Türkçe ders kitabı incelemeleri*. Ankara: Anı.
- Öztürk, N. (2020). *Liselere geçiş sistemi kapsamında gerçekleştirilen merkezi sınav matematik sorularının PISA matematik okuryazarlığı yeterlik düzeyleri açısından sınıflandırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sallabaş, M. E. (2012). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(2), 269-290.
- Şıvkın, S., Aksoy, V. C. ve Erdoğan, D. G. (2020). LGS'de sorulan PISA tarzı matematik sorularını doğru cevaplama ile okuduğunu anlama arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 148-159.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2019). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem.
- Yalçın, S. (1994). *Metinden öğrenme ilkelerine göre hazırlanan ders kitabının öğrenci erişimine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yücesu, A. (2005). *1994-2004 yılları arasında liselere giriş sınavı'nda (LGS) çıkmış Türkçe sorularının dil bilgisel açıdan incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.